

În cazul în care doriți să primiți copii ale acestui raport sau alte publicații ale CENPO, vă rugăm să ne contactați la:

B-dul 21 Decembrie 1989 Nr. 108/22

400124 Cluj Napoca

Romania

Phone: + 40 264 590 554

Fax: + 40 264 590 555

E-mail: info@cenpo.ro

Website: www.cenpo.ro

© Asociația Centrul pentru Politici Publice, 2006

Cuprins

Cuvânt înainte

Centrul pentru Politici Publice
Misiune, obiective și agendă
Abordare

Programe

Procese Economice Locale
Migrație și dezvoltare
Dezvoltarea resursei umane
Măsurarea capacității și a capacității de formare în domeniul cercetării
politicilor publice

Guvernare Publică Locală
Agentul de dezvoltare locală
Eficiența realizării politicilor publice
Politici fiscale locale

Organul de conducere și personalul

Cuvânt înainte

Fiind al treilea an de existență al Centrului pentru Politici Publice, 2005 a reprezentat un an de consolidare pentru organizația noastră. În această perioadă am reușit să obținem parteneriate importante pe termen lung cu instituții publice locale și regionale cheie implicate în procesul de realizare al politicilor publice și să dezvoltăm colaborări eficiente cu organizații internaționale care își desfășoară activitatea în același domeniu.

În anul 2005 am acordat expertiză agenților sectorului public (spre exemplu, Agenția Regională de Dezvoltare din Nord Vestul României și Consiliul Județean Cluj), organizațiilor implicate în acțiuni comunitare (ex. Fundația Civitas și Centrul pentru Asistență Rurală) și instituțiilor academice (Universitatea “Babeș-Bolyai”). În paralel, am inițiat noi proiecte subliniind astfel problema politicilor publice care – chiar dacă este extrem de importantă – este de multe ori neglijată. În același timp, credem că am reușit să creăm o bază solidă în vederea creșterii rolului de intrefață între cetățeni și responsabilii cu politicile publice.

Acest raport conține acțiuni și detalii despre organizația noastră și despre activitatea din 2005, incluzând – printre altele – scopul nostru, proiecte specifice, realizări, finanțatori și parteneri. Raportul nu este unul exhaustiv, dar oferă o imagine de ansamblu asupra activității din anul anterior, indicând, de asemenea, direcția care va fi urmată în viitoarele proiecte.

Daniel POP
Director Executiv

Centrul pentru Politici Publice

Misiune, obiective și agendă

Centrul pentru Politici Publice (CENPO), creat în 2003 ca o organizație independentă, non-profit și non-partinică, întreprinde activități care contribuie la dezvoltarea unor politici publice inclusive și transparente la nivel local, contribuind astfel la eficientizarea guvernării locale și la accentuarea caracterului democratic al realizării politicilor publice locale în România.

Misiunea Centrului pentru Politici Publice este de a contribui la îmbunătățirea procesului de realizare al politicilor publice prin intermediul inițierii unor cercetări independente, al intensificării mecanismului informațional și al facilitării dezbaterilor între diferiți actori ai scenei publice.

Pentru a realiza această misiune, CENPO și-a propus următoarele obiective:

- facilitarea, dezvoltarea și realizarea de cercetări științifice relevante în diferite domenii ale politicilor publice;
- promovarea și susținerea transferului informațional, al expertizei în ceea ce privește procesul de creare al politicilor publice;
- inițierea, dezvoltarea și facilitarea parteneriatelor în vederea îmbunătățirii practicii din domeniul politicilor publice;
- dezvoltarea și încurajarea acțiunilor privind participarea directă a cetățenilor în procesul de realizare al politicilor publice.

Agenda noastră își propune să contribuie la îmbunătățirea procesului local de realizare al politicilor publice, percepția noastră fiind aceea că democrația locală, în prezent subdezvoltată în România, poate fi eficient construită la nivel local și doar în măsura în care acest lucru se întâmplă în fiecare regiune a țării, în așa fel încât democrația de la nivel național să fie cu adevărat funcțională. Cu toate acestea, impactul activității noastre este vizibil dincolo de grupul sau regiunea țintă; aceasta are un efect multiplicator, atâta timp cât rezultatele noastre sunt relevante și pentru alte regiuni.

Mai mult decât atât, ceea ce întreprindem la nivel sub-național poate influența politica națională. Astfel că, ne propunem să realizăm un proces inclusiv al politicilor publice la nivel local pentru a contribui la dezvoltarea unui proces democratic în domeniul politicilor publice în România.

Centrul pentru Politici Publice

Viziune

Cercetare în domeniul politicilor publice și analiză – realizăm cercetări și analize în domeniul politicilor publice pe diferite teme relevante la nivel local. Astfel, oferim responsabililor cu procesul decizional un cadru informațional vast, abordări alternative și soluții posibile, toate bazându-se pe cercetări temeinice. Aceste cercetări sunt realizate în colaborare cu instituții academice, cu cetățenii, cu organizații cu profil comunitar, cu instituții ale sectorului privat și cu instituții publice.

Campanii de advocacy – de-a lungul activității noastre, am realizat faptul că, pe lângă expertiza oferită autorităților publice, este necesar să acordăm atenție problemelor critice legate de politicile publice prin implicarea în activități de advocacy în vederea influențării schimbărilor în acest domeniu. Adoptarea unei atitudini proactive este vitală în contextul României, unde guvernele locale sunt extrem de vulnerabile în ceea ce privește politicile publice.

Încurajarea personalului academic de a se implica în etapa de cercetare a politicilor publice – contribuim la dezbaterile academice prin realizarea unor studii și prin organizarea de evenimente în cadrul cărora activitatea noastră de cercetare este discutată într-un context academic. Această interacțiune cu spațiul universitar este un mijloc esențial prin care abordările inovative legate de problema politicilor publice pot fi dezvoltate. Astfel că, obiectivul nostru este acela de a atrage atenția studenților și cadrelor universitare asupra importanței cercetării din domeniul politicilor publice și de a-i încuraja să se implice în astfel de activități.

Intensificarea capacității participative a cetățenilor – ne propunem să creștem rolul de mediator între cetățeni și cei care sunt responsabili cu politicile publice. Acest lucru include atragerea atenției și informarea cetățenilor cu privire la problemele comunității în care trăiesc; conștientizarea implicațiilor pe care diferite activități ale guvernului local le au; încurajarea cetățenilor de a-și spune punctul de vedere în ceea ce privește politicile locale; considerarea opiniilor cetățenilor în activitățile noastre și comunicarea lor la nivelul autorităților publice locale, creând astfel o legătură între cetățean și politicile publice.

Programe

În anul 2005, Centrul pentru Politici Publice a continuat să-și îmbunătățească și să-și extindă cele două programe principale, Procese economice locale și Guvernare publică locală, care au constituit baza pentru inițierea și continuarea diferitelor proiecte. Programele specifice desfășurate în anul 2005, și care au fost constituite prin intermediul analizei nevoilor în termeni de politici publice, includ următoarele:

Procese economice locale

1. Migrație și dezvoltare
2. Dezvoltarea resurselor umane
3. Măsurarea capacității și a capacității de formare în domeniul cercetării politicilor publice

Guvernare publică locală

1. Agentul de dezvoltare locală
2. Eficiența realizării politicilor publice
3. Politici fiscale locale

Problema migrației forței de muncă este larg recunoscută și general acceptată în societatea românească ca fiind o problemă majoră de politică publică, care are impact asupra societății în diferite moduri. Cu toate acestea, analizele sistematice în ceea ce privește impactul acestui fenomen asupra creșterii economice locale, asupra dezvoltării sociale, inegalității sociale sau asupra rigidității forței de muncă sunt puține și irelevante.

Finanțat de: *Balkan Trust for Democracy,*
Vienna Institute for International Economic Studies
Bugetul total al proiectului: *EUR 18,000*

Program 1 – Procese economice locale

1. Migrație și dezvoltare

În 2005, am inițiat un proiect complex multi-anual prin care se dorește sporirea cunoștințelor noastre în ceea ce privește impactul migrației asupra economiei și implicațiile legate de statutul de migrant. Într-o prima fază, am dorit înțelegerea legăturii dintre banii proveniți de la cei care lucrează în străinătate și nivelul economic de dezvoltare locală.

Pentru anul 2004, Banca Centrală Română a estimat ca cifra oficială de bani proveniți din străinătate prin intermediul canalelor oficiale este de 1.8 miliarde de Euro (cu puțin peste 3 procente din produsul intern brut), reprezentând o creștere de aproximativ 40% față de anul 2003 și de aproximativ 100% față de anul 2002. Incluzând și sumele neoficiale, cifra crește la aproximativ 3-4 miliarde în 2004, în timp ce investiția directă străină era de 3.5 miliarde de Euro. Aceste lucruri ne-au făcut să credem că este important de studiat modul în care banii proveniți de la cei care lucrează în străinătate pot fi utilizați în așa fel încât să contribuie la nivelul de dezvoltare.

Conform rezultatelor, cu toate că banii proveniți din străinătate sunt o sursă importantă de venit, ei sunt cu precădere cheltuiți pentru bunurile curente de consum. Pentru a preveni comunitatea locală să sufere de maladia capcanei acestor bani, care se știe că implică costuri sociale extrem de ridicate, am început să colaborăm cu cetățenii, cu autoritățile locale, cu furnizorii de servicii financiare și cu sectorul non-profit în vederea identificării de soluții pentru această problemă. Următorul pas este acela de a formula politici publice care pot îmbunătăți impactul pe care banii proveniți din străinătate îl au la nivel local și de a desfășura activități de advocacy în vederea adoptării de recomandări de către cei implicați în procesul realizării politicilor publice.

Realizări:

- *un set unic de date la nivel local în ceea ce privește banii proveniți din străinătate;*
- *o metodologie comprehensivă în vederea estimării contribuției pe care banii din străinătate o au asupra dezvoltării;*
- *o apreciere empirică a motivelor pentru care sunt trimiși banii în țară și pentru care acești bani sunt utilizați într-un anumit fel în cadrul gospodăriei;*
- *identificarea și analiza diferitelor instrumente de politici publice care influențează un anumit fel de utilizare;*
- *pregătirea în vederea formulării de recomandări pentru aplicarea politicilor existente cu scopul de a maximiza beneficiul de dezvoltare al acestor sume.*

În paralel, am fost parte a pregătirilor pentru un proiect internațional de doi ani inițiat de UNDP Regional Centre din Bratislava. Acest proiect își propune să măsoare impactul pe care migrația forței de muncă o are asupra inegalităților sociale locale – și prin aceasta – asupra dezvoltării locale, propunându-ne să asistăm autoritățile locale în implementarea politicilor publice în vederea integrării grupurilor marginalizate și a reducerii impactului negativ al migrației.

Intensificarea capacităților umane este o dimensiune critică a creșterii economiei locale și a dezvoltării sociale.

Finanțat de: *North-Western Regional Development Agency*
Bugetul total al proiectului: *EUR 900*

Finanțat de : *Global Development Network*
Bugetul total al proiectului: *USD 10,000*

Program 1 – Procese economice locale

2. Dezvoltarea resurelor umane

În martie 2005, am început colaborarea cu Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest în ceea ce privește realizarea activităților pentru elaborarea și adoptarea strategiei sectoriale de dezvoltare a resurselor umane pentru perioada 2007-2013.

Contribuția CENPO:

- *Analiza nivelului de dezvoltare al resursei umane în partea de Nord a Transilvaniei;*
- *Sinteza trend-urilor pieței muncii;*
- *Analiza cerințelor pe baza procesului de integrare în Uniunea Europeană;*
- *Elaborarea strategiei regionale de dezvoltare a resurselor umane pentru 2007–2013.*

Rezultatele analizei au fost prezentate tuturor actorilor relevanți, incluzând autoritățile publice locale, firme, camerele de comerț, universități, dar și societatea civilă. Strategia regională de dezvoltare a resurselor umane pentru 2007-2013 a fost finalizată în conformitate cu prioritățile identificate în cadrul procesului de consultare.

3. Măsurarea capacității și a capacității de formare în domeniul cercetării politicilor publice

În 2005, am elabora, în parteneriat cu Centrul pentru Studiul Politicilor Publice, versiunea finală a articolului denumit Approaches to Measuring Capacity and Capacity-Building for Policy Research, condus de Global Development Network. Obiectivul acestei lucrări a fost acela de a contribui la o mai bună înțelegere a capacităților necesare în procesul de realizare a cercetărilor referitoare la politicile publice în contextul statelor aflate în tranziție și la o schițare a celor mai bune abordări realizate în acest domeniu.

Contribuția CENPO:

- *Definirea capacităților necesare pentru analiza politicilor publice;*
- *Prezentarea indicatorilor pentru măsurarea acestor capacități;*
- *Analiza celor mai importante inițiative și abordări privind formarea de capacități utilizate în măsurarea eficienței;*
- *Elaborarea unei matrici în vederea măsurării capacității de formare în ceea ce privește cercetarea în domeniul politicilor publice.*

Exercițiul democratic de descentralizare al autorităților decizionale în autorități publice locale conține amenințarea creării autocrațiilor locale având în vedere nivelul scăzut de participare culturală și capacitățile subdezvoltate ale autorităților locale în ceea ce privește politicile publice. Această stare de fapt poate duce la formarea de elite locale închise capabile să atragă întreaga putere și să exploateze resursele locale în interes propriu.

Finanțat de: *Local Government Institute,
German Marshall Fund*
Bugetul CENPO pentru acest proiect: *USD 3,600*

Program 2 – Guvernare publică locală

1. Agentul de dezvoltare locală

Recunoscând faptul că o descentralizare eficientă implică îmbunătățirea capacităților locale de dezvoltare, dezbateri, implementarea și evaluarea politicilor locale cât și creșterea nivelului de participare al cetățenilor în acest proces, s-a realizat un proiect pentru a promova implementarea funcției agentului local de dezvoltare (LDA) în administrația publică locală. Proiectul a fost implementat de un consorțiu format din Centrul pentru Asistență Rurală și Fundația Civitas pentru Societatea Civilă, având ca parteneri Agenția pentru Dezvoltare Economică din Timiș, Centrul pentru Politici Publice și Facultatea de Științe Politice și Administrative din cadrul Universității “Babeș-Bolyai”.

Contribuția CENPO:

- *Coordonarea acțiunilor de bază pentru realizarea lucrării legate de cercetarea în domeniul politicilor publice;*
- *Elaborarea lucrării intitulate *Strengthening Local Government Capacity to Adopt and Implement Local Development Strategies*;*
- *Prezentarea acestei lucrări la întâlnirile cu diferiții actori, organizate în cadrul unei campanii de advocacy la nivel național.*

Lucrarea pe politici publice elaborată prezintă diferite alternative de politici în vederea adoptării funcției LDA și optimizării beneficiilor implementării. Pe baza acestui model de dezvoltare, s-au oferit răspunsuri la provocările legate de creștere și dezvoltare cu care se confruntă mediul rural din România. Structurile instituționale existente, care se ocupă cu politicile regionale, de infrastructură și dezvoltare rurală – printre altele – definesc stimulente structurale pentru agenții de dezvoltare pentru a colabora și/sau a concura unii cu alții, ceea ce poate fi perceput ca având un impact major în dezvoltarea mediului rural. De asemenea, am identificat principalele posibile relații formale între LDA și diferiți agenți de dezvoltare rurală și am explicat beneficiile potențiale ale parteneriatului între actorii din sectorul public și cei din alte sectoare de activitate.

Policy Experience and Lessons Sharing After One Year of Membership – ce ar putea învăța România din experiența statelor recent integrate în Uniunea Europeană?

Finanțat de: *European Union through the Phare Programme
Open Society Foundation, through the East-east Programme:
“Partnership Beyond Borders Local Government Institute,
German Marshall Fund*

Bugetul CENPO pentru acest proiect: *USD 2,600*

Program 2 – Guvernare publică locală

2. Eficiența realizării politicilor publice

Recunoscând importanța transferului informațional prin intermediul politicilor și analizelor, în vederea creșterii eficienței autorităților locale din România, organizația noastră, Fundația Civitas și Agenția de Dezvoltare Regională de Vest au încheiat un parteneriat pentru organizarea unui seminar internațional. Acest seminar a avut ca scop oferirea de informații autorităților locale și regionale din România provenite de la statele deja membre ale Uniunii Europene din 2004.

Contribuția CENPO:

- *Dezvoltarea ideii proiectului și elaborarea propunerii de proiect;*
- *Analiza problemelor legate de procesul de formulare al politicilor publice și al literaturii privind politicile publice la nivel local și regional și al instrumentelor utilizate în vederea transferului de politici;*
- *Un studiu legat de practicile de învățare în domeniul politicilor publice, elaborat pe baza experiențelor individuale și a cazurilor prezentate de către responsabilii de politicile publice din statele membre ale UE la seminarul internațional.*

Pentru anul 2006, intenționăm să extindem inițiativa de a acorda asistență autorităților locale în vederea dezvoltării de proceduri și adoptării de protocoale care pot contribui la creșterea capacităților lor organizaționale în domeniul elaborării politicilor publice. Planificăm să organizăm o întâlnire internațională pe probleme de politici publice, creând astfel oportunitatea pentru autoritățile locale de a dezbate probleme de metodologie și cunoaștere în domeniul politicilor publice împreună cu reprezentanți ai statelor membre ale Uniunii Europene.

Transferul de responsabilitate la nivelul autorităților locale în ceea ce privește furnizarea unei părți din serviciile publice, a creat oportunități pentru dezvoltarea planificării economiei locale și pentru adoptarea de planuri de dezvoltare locală de către comunitatea însăși. Cu toate acestea, autoritățile centrale îngreunează relațiile legate de reforma fiscală între diferite niveluri de guvernare.

Finanțat de: *Local Government Institute*
Bugetul total al proiectului: *USD 8,000*

Program 2 – Guvernare publică locală

3. Politici fiscale locale

Responsabilitățile autorităților locale în ceea ce privește cheltuirea banilor publici sunt încă puternic constrânse de faptul că guvernul central menține un sistem fiscal centralizat. În aceste condiții, informațiile despre politicile fiscale naționale în ceea ce privește rigiditățile bugetare și despre capacitatea autorităților locale de a furniza servicii publice sunt limitate.

Mihai Copaciu, în activitatea sa de cercetător în cadrul organizației noastre, a obținut un grant LGI Policy Fellowship (2005-2006) pentru a evalua impactul reformei fiscale la nivel național asupra rigidităților bugetare de la nivel local.

Principalele rezultate includ:

- *Analiza relațiilor fiscale care există între nivelurile guvernamentale prin analiza responsabilităților specifice și a distribuției puterii fiscale la nivel local;*
- *Evaluarea relațiilor fiscale care există între nivelurile de guvernare, inclusiv analiza privind funcționarea procedurală în cadrul sistemului fiscal local (evaluarea posibilității de a dezvolta Trezorerii locale);*
- *Analize detaliate ale impactului politicilor macro asupra rigidităților bugetare locale, incluzând impactul introducerii noii cote unice asupra economiei locale și, mai departe, asupra bugetului guvernelor locale.*

Rezultatele acestui studiu vor fi prezentate celor mai importanți actori din acest domeniu, sub forma unei publicații pe politici publice, în primăvara anului 2006. De asemenea, va fi organizată o conferință regională pe același subiect.

Președinte

Gábor Kolumbán
E-mail: gkolumban@cenpo.ro

Vice-Președinte

Csaba Hajdó
E-mail: cshajdo@cenpo.ro

Vice-Președinte

Márton Balogh
E-mail: mbalogh@cenpo.ro

Director Executiv

Daniel Pop
E-mail: dpop@cenpo.ro

Cercetători și cercetători asistenți

Ioana Mureșan
E-mail: imuresan@cenpo.ro

Mihai Copaciu
E-mail: mcopaciu@cenpo.ro

Raluca Jurje
E-mail: rjurje@cenpo.ro

Cosmina Paul
E-mail: cpaul@cenpo.ro

Éva-Mária Szávuj
E-mail: eszavuj@cenpo.ro

Contabil

Ana Cobârzan

Cercetători interni

Alin Chindea
Andrew McKenna
Adriana Mica